

Odvěké bojiště.

Jakkoli spousta válek způsobené jsou snad největší v Polsku, či v severním Srbsku, Belgie těší se největším sympatiím neutrálních zemí, zvláště Spojených států. Jedna příčina toho jest ovšem ta, že její utrpení dostalo se hojně publicity. Zničení Louvainu, Malines, Ypres, všechny spousta, způsobené nositeli superiorní německé kultury, byly popsány podrobně na celých sloupcích, kdežto krvavější Polska odbytá byla několika řádky, a o zpuštění Srbsku neví se prakticky ničeho. Ale mnoho také přispívá k tomu ta okolnost, že Belgie, až pokud lidská paměť sáhá, byla bojištěm nepřátelských národů. Již dávné pověsti, pocházející z předhistorických dob, vyprávějí o bojích mezi starými kmeny na této půdě. Pravděpodobně již člověk z doby čtvrtého svátlet zde první půtky. Beze vsí pohyby bojovali zde Kelty, stěhující se do západní Evropy, s národy, které jg předcházely.

První bitva na Aisne svedena byla před dvěma tisíci let. Řeka Aisne teče o něco na jih od přítomných hranic franko-belgičtých, ale původně tvořila jižní hranici Belgie. Tuto řeku překročil Caesar, veliký tribun římský, když vyrazil k pokolení Belgů, jejichž statečnosti vzdal tak vysokou cenu, že právě, že jsou nejstatečnějšími v Galii. Pouze po strašlivých bojích byl Caesar s o. pokolení Belgy. Podivnou náhodou byli to Belgové, kteří tehdy byli přední stráží Germánů, od nichž jsou dnes depťáni. Neboť Caesar vydal se k pokolení Belgů hlavně proto, aby se jejich země mohl dostat na Germány. Od švýcarských Alp severozápadním směrem táhnou se Vogésy, které představují znamenitou přírodní hradbu, kde možno se s menšími silami bránit proti nepříteli. Teprve dále na severu možno obejít tuto přírodní hradbu, následkem čehož Belgie stala se bojištěm národů. V přítomné válce tato hradba Vogés byla seslána francouzskými pevnostmi, a odtud útok Tentonů na neutralitu Belgie měl dvojnásobnou polnutku.

Vzdor častým nepřátelským vpádům, Belgie jest nejhustěji zaľidněnou zemí na světě. nepočítáme-li ovšem Sasko jako samostatný stát. Její obyvatelstvo obnáší — lépe řečeno, obnášelo před válkou — 8.000.000 duší. Jest jasno, že tolik lidí, stísněných na prostore tak malé, nemůže za dnešního systému vyživiti se z půdy. Lid nalézá výživu hlavně v průmyslu a obchodu s jinými zeměmi. V dřívějších dnech byla Belgie částo zaplavena kočovnými kmeny tentonskými. Vandalové, Frankové a jiní germánští kmenové, kteří se cestou do západní Evropy, bojovali na pláních Belgie o průchod do Francie, právě jako činí dnes Němci. Obvykle přicházeli se souše. Vikingové přijížděli po lodích z Dánska, Norska a Švédska, a po několik století pustošili její břehy. Po celou tu dobu Belgie byla známa pod různými jmény, a patřila rozličným panovníkům. Svěho času byla spojena s Nizozemím. Jindy patřila k Francii. Rakouští a španělská císařová jí vládlí. Byla částí slavné říše římské, a na nějakou dobu její knížata musila platiti poplatek dánskému králi.

Ale po celou tu dobu belgičtý národ zachoval svoji individualitu ve zvycích a jazyku. Mnohá města byla opět a opět vydrancována, zpuštěna a spálena. Vláda španělská podle všeho způsobila, že Belgie a Holandsko jsou dnes oddělenými státy. Obě země jsou si blíže spřízněny, zvláště co se týče Hollandanů a Vládnů, a není mezi nimi přírodních hranic, jaké tváří vysoká pohoří a široké řeky. Nizozemí, jehož část tvořila Belgie, sueslo vládu španělskou až do té doby, kdy Filip II. nastoupil na trůn. Tehdy propukla vzpoura, ve které Holandsko mělo větší úspěch, když španělská žoldnierská vojska od Alby byli vyplaveni z nížin, ale Belgie potrvála dle, nežli se vymanila z cizího jha. Její obyvatelstvo, žijící pod vládou španělskou, nuceno bylo přijati ka-

tolické náboženství, zatím co Holandská zůstala z většiny protestantská. V oněch dnech tvořilo náboženství právě tak vyladnou hranici mezi národy, jako nebylé hory a nespávané veletoky.

Napoleon Veliký přivítal Belgy k Francii, jejíž část zůstala až do kongresu ve Vídni, kdy evropské panovníci po pádu Napoleonově, spojili ji s Holandskem. Belgům nelíbilo se pod vládou holandskou. Rozdíly náboženské byly hlavní příčinou nesváří. V roce 1830, kdy celá Evropa otřásla se revolucími záchvaty, Belgičané požadovali rovněž neovládnutí. Srbsko belgičtý vzpoury našlo se přirozeně v Bruselu. Po čtyřech dnech tekla v ulicích hlavního města krev, až konečně Hollandanů byli vyhnáni. — Belgie zvolila si svého vlastního krále, a od té doby byla nádherně zářivá na svou neovládnutí.

V celé své pohnuté historii nezazřela však Belgie okamžiků tak krutých, jako nyní, kdy na místě dávných Vandalů, Franků, Gothů a Tentonů zaplavily ji ozbrojené hordy národa, jenž jest tak přesvědčen o převaze své kultury před jinými, že považuje za hotové neštěstí pro lidstvo, když ostatní národy trvají na zachování své vlastní civilizace. Bezpočtu měst a vesnic bylo spáleno a srovnáno se zemí, tisíce a tisíce obyvatel pobito, polní úroda zničena, průmysl a obchod zastaveny, na milion jejich obyvatel pobito, polní úroda zničena, průmysl a obchod zastaveny, na milion jejich obyvatel dří ve vyhlazování, a zapupující, ne máje dosti na veskeré bídě, kterou na tuto nešťastnou zemi uvadil, vydírá na ní ještě obrovskou válečnou kontribuci. Ale i Belgie nastane doba vysvobození, snad dříve, než ona sama odvažuje se doufat.

Zase nové proroctví Madame Thébes.

Často proletají zprávami časopiseckými zprávkami o proroctví Madame Thébes, jaká tato parížská věštkyně činívá při konci roku. Madame Thébes tvrdí, že loni předpověděla evropskou válku i zavraždění arciknížete Františka Ferdinanda. Letos tvrdí, že Itálie bude zatažena do války a Anglie se ocitne na pokraji náboženského zápasu. O spojených státech předpovídá, že se budou těšiti dobrými průmyslovými i hospodářskými roky, který však bude provázen mnohými finančními krizemi. V statuim svém proroctví praví takto:

— Než slunce v roce 1915 dokončí svoje třetí období přestane téci krev. Následky této války budou obrovské. Následkem obětí při urovnávání sporů budou také výsledky daleko jiné těch, které Francie očekává, ačkoli pro ostatní bude uskutečnění jejich nároků. Překvapení bude stihati překvapení.

— Leto a podzim budou v dějinách Paříže takové, jaké dosud nebyly známy. Asi v té době ohrožuje nás "boží metla", ale jest pravděpodobno, že rozvalba zvíťazí, při čemž dá Paříž v zápase tou příklad.

— Paříž povole zápas o rozmnožení pokolení. Ženy budou méně frivoli a věnoví více pozornosti svým domácnostem.

— Císařova vláda brzy ukončí. Země záhy, anebo zmuží jiným způsobem, Německo přestane trvati ve svém útvaru. Vidím Německo trhati sama sebe na kusy — sever proti severu, jih proti jihu. Zvedne se lítice revoluce proti voľáctví junkerského slechtictví. Německo se pokusí o odpor, napodobí příklad Francie z minulých dob až do její revoluce — rukojmím, vražděním, rozsudky k smrti a popravamí.

— Vidím jiné Německo, jak přeťvátuje svoji ochotu k podrobení se, přijímaje podmínky vítězů a získávaje na čase, zmuhoňosobuje své intriky a ochromuje útoky proti sobě vedené jen aby s novými silami mohlo znovu zahájit své vlastní útoky.

Otcové a děti.

Říkáva se, že "jablko nepadne daleko od stromu," anebo "jáci rodičové takové děti," v kterýchto příslovích, jako vůbec ve všech starých, časem vyzkoušených příslovích, je mnoho pravdy.

Synáček poznává na prvníu místě svého otce, kterého se snaží napodobiti, neboť ví, že také jednou stane se mužem, a poněvadž vlastnosti svého otce poznává nejlépe, stavá se mu tento vzorec mužství. V tomto oceňování otcových vlastností spočívá kús životních tužeb synových, jakýsi základ jeho budoucího štěstí. On žije nejen své době přítomné, ale i budoucí. Až stane se mužem, bude dělati to, co tatínek dělal, bude to prováděti tak, jak dělal. To je ta učitelná ho tužba, dokud nepozná také lidi jiné. Pak snad změní svoje smýšlení.

Otcové měli by tužby svých synů oceňovati, vážiti si jich, ale neměli by se spokojovati jediné s tím, že je pouze napořadí. Mám za to, že je kús otěh tak do sebe a svých dobrých i špatných vlastností zaměřovaně, aby si nepřáli, aby jejich synové se stali lepšími. Otec, jenž má synka, který jej počíná napodobovati a pohlížeti na něj jako vzor muže, měl by se podrobovati přísné sebekritice a bedlivě studovati, co vlastně jest životem příkladným, a pracovati k tomu, aby synové nepodlehli těmž chybám a nešli touze cestou, jaká přivedla jim umohou trpkou zkušenost.

Toto mohou docílití otcové dvěma různými způsoby. Předně mohou upravit vlastní svůj život, aby stali se lidmi lepšími. Na druhém místě mohou, jakkoli zdá se to býti těžkým k provedení, obracet pozornost svých dětí na dobré vlastnosti lidí vynikajících. Otec, který skutečně svého synka miluje, dovede tuto oběť pro jeho dobro přiněti.

Hlavní věcí jest podporovati u dětí správné tužby a snahy. Snahy a tužby ideální, praktické ceny. Děti potřebují pomoci, poněvadž ve své dětské prostotě a obratovnosti, které je svádí mnohdy na seestí, nedrželi se v jistých mezích, mohli by se přichýtili bezohos, co mohlo by jim býti na škodu.

V děti není nic tak zajímavého, jako jejich tužby, ale zároveň není u nich žádné vlastnosti, která by se jim mohla státi stejné osudnou.

Pak se divme Americe

Říká se horšimě nad tím, že Amerika o nás Čechů málo ví! Ale umohem, mnohem blíže od hranic české země jsou pořadí ty názory o Čechách a Čechích tuze ubohé. Z nemožení v jižních Uhrách zastal český záložník dopis své rodině na českém venkově. Dopis je tak zajímavý, že ho otiskujeme jako doklad velmi charakteristický, jaký je pořad ještě názor o českém národě v některých kruzích zcela blízko Čech. Čtenie tam mezi jiným:

— Zvláště Vám děkuji za knihu, které jste mně poslali. Poležu si asi hezky dlouho a také pekonalosenice nějaký čas potrvá, než budu puštěn. A tu dovede oceniti, co je kniha, jen ten, kdo zkusil, jak strašlivě pomalu čas ubíhá v cizině, mezi neznámými cizími lidmi, byt' tito byli sebe laskavější. Jsem tu úplně sám z českých vojím. Dva podlehli svým ranám, ostatní byli uzdraveni a posláni zpět do fronty. Je proto dlouhá chvíle zde, maďarsky neumím, česky tu nemluví nikdo, německy málo kdo a špatně. Proto knížky které jste mně poslali, jsou pro mne neocenitelnou drahoocností. A víte, která z nich mně udělala radost největší? Drahá naše "Babička" B. Němcové. Švabroví tisíckrát děkuji, byl to znamenitý nápad. Je to kniha pro velké i malé, ale nejvíce pro děti. A v každém vojáku, zvláště raněném, je kus dítěte. Jak rád jsem sáhl po té drahé knížce, že které dýchá zrovna skromná, ale neodolatelná poesie českých našich lánů venkovských. Pozdrav

dalekých a tak drahých Čech! A k tomu ještě to nádherné vydání s Kašparovými obrázky, které zrovna okouzluji i cizího, neznalého českého jazyka, jak se mně zde při hodilo. Je to tak zajímavá věc, že Vám ji musím vyličiti. Jsou tu skoro sami Maďari, většinou honvědi, lehčeji i těžce zranění. Mluví se tu přirozeně většinou maďarsky, ale jinak se dobře snášíme a žijeme demokraticky i s důstojníky, s nimiž nás spojil stejný osud. Tím leží sice ve zvláštním důstojníckém oddělení, ale přicházejí, kteří mohou choditi, občas i k nám. A tu se stala zvláštní věc. Přijel k nám starší už honvědký hejtman, pravý Maďar s dlouhými knuží, které neopomíná ani tady pěstěti. Vidla na stolku u mě postele knížky, zastavil se a prohlíží je, jednu po druhé. Najednou vzame "Babičku" a prohlíží jí list za listem, vrtí hlavou a v podivu se táhne německy:

— "To je slovácky, že?"
— "Ne, česky!"
— "Há, česky! Což pak jsou také české knuží?"
— "Ó, mnoho! Tato knu př." vysvětluji, "vyšla už asi v dvoacet vydáních!"
— "Je to možno?"
— "Je!"

Vrtí hlavou, je mu to divné. Pak vzal milou "Babičku" a odešel s ní do oddělení pro důstojníky, kde, jak mně pak vypravoval, byla velmi obdivována úprava a skvost obrázky Kašparovy. Jeden z důstojníků, taky Maďar, který však znal trochu slovácky, pokusil se i čísti, nešlo ho však. Přes to "Babička" udělala tu svůj efekt — aspoň zevní úpravou — tuze se divili, jak krásně máme knuží. Což pak, kdýby teprve znali obsah! Byl jsem tomu rád, že jsem mohl aspoň touto cestou hoděho uherského honvědkého hejtmana informovat o naší literatuře a bylo viděti, že mým poučením nepohrdnul. Já sám, ačkoli jsem nepochopil tak jasne jako nyní, jakým vzácným přitelem v samotě ciziny je dobrá knuža!

Co pak děláte u nás doma? Často se mně zdává o domově. V prvních dnech to byly děsivé obrazy bitevní, které se mně zjevovaly ve snu, teď už mizí a mívám více sny o domově. Myslim, že u nás už je snít a v dnehu si představiti ji naši vesničku v bílé plachetce sněhové pokojně snít opodál všech hrůz válečných. Tak se mně nyní jevíva často i ve snu. Často si vyjdu nyní už i na procházku — za město, které bží uprostřed široké jeho-uherské roviny a odtud letí mo myslenky do severovýchodní české pahorkatiny k nám. Velmi mně potěšilo, že všechno je doma — v pořádku a zdravo. Časem také zajdu na hřbitov zdejší k hrobu oněch dvou českých kamarádů, kteří, jak jsem už řekl, zde zemřeli. Zvláště jeden z nich, desátník 74. pluku, odkulsi od Jičina, byl hodný, milý člověk. Doma nechal malé hospodářství, ženu a dvě děti. Do poslední své chvíle myslil na domov, starost měl, jak je s rodinou i s hospodářstvím bez něho. A loly už věděl, že je konec, měl jedno jen přání, aby mohl mřiti aspoň jen doma. Jak skromně, ale přece jak nespřitelně přání! Jak člověk teprve v dále naučí se milovati rodnu zem, jak na ni mysliti, jak je teprve tam poslední jeho myšlenkou! Člověk ve válece všemu zvykne, vlastním i cizím bolestem. Ale tady jsem přece jen — zaplakal upřimně, a nebyl jsem sám. Jsme tu všichni jako jedna rodina a země-li někdo z nás, jako by mušel člověku něčdo nesmírně blízký. Ať tu odpovídá v pokojí, vzdálen své vlasti české!

Jinak, jak už řečeno, mám se tu, jako všichni dobře, jen dlouhá chvíle a občas stesk po domově mně přicházejí těžkými. Ovšem i sem záležají ohlasy války, zejména z jižního bojiště je tu máme, jak se říká, z první ruky. Na knuhy dám pozor, aby se nepošpinily a až je přičtu, pošlu Vám je zpět. Možná také, že je přivezu osobně, neboť má poranění na ruce, třebaže není příliš těžké, je přece takové, že i po vyléčení sotva budu moci opět do fronty...."

Jak to vypadá na výzvědném letu.

"Köln, Zeitung" vypravuje tuto příhodu vojenských aviatiků:

"O 8. hod. ranní vyletěl jsem se svým přitelem na výzvědný let. Brzy byla za námi ranní mlha, nad námi nebe modré jako ocel, na výhledě již sluncečko, krvavě červené, vykulovalo z ranní mlhy. Jsme ve výši 1500 m. Zabočíme na místo, které máme vyšetřiti. Pod námi táhne pár obláček, tak zvaných boránku, ale vidíme i skvze ně. Pod námi jeví se dlouhýzké příhly. To jsou střeškové kopy. Horena je zaznamenáváme na mapě. V levo a vsí cósí zubá skvze, je viděti malé stvořice; to jsou děla. Zakreslujeme je zase. Za lesem je shromazdiště vozů v pohybu. To je zase jedna baterie, ta, která večra ohrožovala jistý pluk. Zakreslujeme jí. Tu jede privážející střelivo. Pod námi se burky zatahují, můžeme se diviti pouze otvory mezi nimi. Tu náhle do obvyklého bzučení našeho stroje zaznívá cizí ton. A bleskumyhel řítí se k nám dvojplošník. Kamarád na mne volá: "Ten má strojní pušku!"

A chystá hned karabínu. Srdce mi bije prudčeji, zahnu ostře v levo, nepřátelský aviatik kolem, kamarád ho má ostře na mušce a kývá na mne. Nyní se nepřítel řítí s pravé strany k nám. Já otáčím letadlo ostře o pravé křídlo a kamarád vypaluje tři výstřely na nepřátelského aviatika, ale úřenku není viděti. Tu prudce vystrčil do mojí nosní plochy. Nyní pomůžte jenom velká smělost. Že mi se houem na nepřítel, ten se obrací v pravo, já v levo, vzdušné most mezi námi roste, až se objeví nám pouze jako tečka. Kamarád podává mi ruku. Tedy zase jednou vyvážli jsme se zdravou kůží.

— "Teď však letíme honem zpět hlásit: V předu u stanice generálního velitelství je kříž, značí město přistání, a tam se snášíme. Co je nového? Odevzdáváme svoji mapu s označením nepřátelského postavení Šef stábu přednáší o našem výzvědu, sborový adjutant podává mi přátelsky cigaretu. "Nyní jedte, prosim ještě k těžkému dělostřelstvu a udejte jim směr!" Náš automobil jede kolem střeškových zakopů, zde před třemi dny musila býti každá píď vybojována na kví. Vidíme do malého mřestěčka, "Kde je pozorovací stanice těžkého dělostřelstva?" Ukazují nám dnu, ležící na výšině. Na námí zasvíští francouzská střela. Následkem podrážděných nervů slyšnu se hluboko, ale je to směšné. Přes trosky nábytku, zdechlé koně, dámské prádlo, klavír, přes mrtvého majora, letí naše auto k

pozorovací stanici, telefon nám kazuje cestu k baterii. Setník u dělostřelhu, umístěného ve výšce, je velmi potěšen.

"Tedy ty Francouze vykonáme," usmívá se do vonsu.

Nabízíme se, že budeme pozorovati účinek střelby. Souhlasí. Snulvime eil a vracime se k našemu letadlu. Za půl hodiny vzletíme do výše 1000 m, neboť mraky nám nyní výše nedovolují a pozorujeme střely těžkých děl. Teď vypalují naše hmoždice, střely letí příliš krátce před eil. Konečně páli správně, pod sebou vidíme, jak se nepřátelská baterie rozmetává. Kamarád i já jsme rádi, že můžeme zase přistáti. Byl to perný kus práce. Kdýž jsme se najedli, přišla zase jiná francouzská baterie. Jsme spokojeni se svou prací, byl to pěkný den a nebyla při to mžádná "aviatická latina." To je totiž obdivuhodné při našem povolání, že můžeme pomáhati velmi názorně a pozorovati spolu s výše účinek, který byl dosažen našma přispěním."

Chraňte se BEZCENNÝCH PADĚLKŮ a vždy žadejte o pravý **Richterův kotvový PAIN-Expeller** s kotvou a ochrannou známkou jak zde vyobrazena. Za 25 a 50 centů v lékárnách nebo přímo u F. AD. Richter & Co 74-80 Washington St. NEW YORK, N. Y.

THEY SAY IT'S THE BEST **Storž Triumph BEER**

Budete mít dražbu?

Zdaliž ano, tak zajistě budete chtiti

Plakáty

a protož, dříve nežli si je necháte zhotoviti jinde, tažte se nás na ceny. — Můžeme Vám je zhoviti v české i anglické řeči v různých velikostech a to za cenu, jakou musíte jinde platiti za plakáty pouze v jedné řeči.

B PRINTERS-PUBLISHERS **Odvárka Bros. Clarkson.**